ПРОБЛЕМА ЕМОТИВНОСТІ В МОВІ

Татаренко К. В.
(Сумський державний університет)
Науковий керівник – канд. філол. наук, доцент Баранова С. В.

Емоції є однією з головних складових невербального аспекту мовної особистості. Саме тому адекватно виразити емоцію словами неймовірно важко, та вербальне вираження емоцій є лише верхівкою айсберга.

Лінгвістика пізніше за інші науки звернулася до проблеми емотивності, однак цей поворот не випадковий. За останні декілька десятиліть багато лінгвістичних досліджень набули виразного антропоцентричного характеру, тобто людина стала своєрідною точкою відліку, яка використовується в мові для опису фізичних якостей предметів, що оточують його, а також для розпізнання процесів, що відбуваються всередині нього самого: його думок, почуттів, внутрішніх відчуттів. У зв'язку з актуальністю дослідження даного об'єкта для сучасної науки в рамках лінгвістики виділяється особлива галузь емотіологія, або "лінгвістика емоцій". Вираз емоційності в мові, безумовно, є одним із найбільш істотних аспектів представленості "людини в мові", що спостерігається на всіх рівнях мовної системи.

Емоції відрізняються за багатьма параметрами: за модальністю (якістю), за інтенсивністю, тривалістю, усвідомленістю, глибиною, виконанням функцій, впливом на організм. Крім того, емоції ділять на нижчі та вищі, а також за об'єктами, з якими вони пов'язані (предмети, події, люди і т.д.).

Зараз дослідження проблеми "мова і емоції" є одним з основних пріоритетних напрямків сучасного вітчизняного мовознавства. Лінгвістів насамперед цікавить класифікація емотивної лексики, емотивність на синтаксичному рівні, в художньому тексті, а також питання міжкультурної специфіки вербальної та невербальної маніфестації емоцій.

Досвід людства в пізнанні емоцій закріплюється в мовних одиницях. Емоції універсальні, а структура емотивної лексики не збігається в різних мовах, має національну специфіку. У зв'язку з цим, виділяються універсальні емотивні смисли в лексичній семантиці. Почуття й емоції практично неможливо виразити за допомогою тільки одного мовного засобу. Зазвичай у мовленні це виражається сукупністю лінгвістичних засобів різних рівнів.

Сьогодні досліджуються характеристики компонентів емотивного тексту, що виражають емоційні відносини / стан мовців з метою вивчення теоретичних аспектів взаємозв'язку емоцій людини і мови, проводиться комплексний аналіз характеру вербального подання внутрішніх переживань, який проявляється, по-перше, в наявності різнорівневих емотивних знаків, по-друге, в тому, що у процесі передачі емоційної інформації виявляються задіяними не тільки смислові, але й формально-структурні ресурси мовних одиниць. Це дає підставу говорити про своєрідну мовну парадигму емоцій, яка об'єднує в собі різнопланові явища фонетичного, морфологічного, синтаксичного та інтонаційного ладу.

Перекладацькі інновації: матеріали IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 13–14 березня 2014 р. / редкол.: С. О. Швачко, І. К. Кобякова, О. О. Жулавська та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2014. – 172 с.